

**‘Quickscan natuurtoets en
bomeninventarisatie
Redemptoristenpark, Glanerbrug’**

*Inventarisatie en beoordeling van
natuurwaarden in het kader van
natuurwet- en regelgeving*

Eindrapport 24 juli 2007

COLOFON

Titel: 'Quickscan natuurtoets en bomeninventarisatie Redemptoristenpark, Glanerbrug'

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 07063

Status: Eindrapport

Datum: 24 juli 2007

Auteur: Ing. M. Wallink

Veldonderzoek: Ing. M. Wallink

Redactie: Drs. E. de Vries

Opdrachtgever: NIBAG

Contactpersoon: Dhr. E. Rupert

.....
EcoGroen Advies BV

Postbus 625

8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2007)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Wallink. M. (2007). Quickscan natuurtoets en bomeninventarisatie Redemptoristenpark, Glanerbrug; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 07-063. EcoGroen Advies, Zwolle.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet en werkwijze	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid	4
2.1	Inleiding.....	4
2.2	Natuurbeschermingswet 1998.....	4
2.3	Nota Ruimte	5
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	7
3.1	Methode.....	7
3.2	Flora.....	7
3.3	Zoogdieren.....	9
3.4	Broedvogels	10
3.5	Amfibieën en reptielen	11
3.6	Vissen	12
3.7	Ongewervelden	12
4	Conclusies en aanbevelingen	14
4.1	Gebiedsgericht beleid.....	14
4.2	Beschermde en bedreigde soorten	14
5	Geraadpleegde bronnen	17
Bijlagen		
I	Soortenlijst
II	Resultaten bomeninventarisatie
III	Wettelijk kader

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

In verband met de herstructurering van een woonwijk in het stedelijk gebied van Glanerbrug, heeft NIBAG (contactpersoon dhr. E. Rupert) EcoGroen Advies BV verzocht op de betreffende locatie een quickscan natuurtoets uit te voeren. Omdat het ook de intentie is om een eventuele kapvergunning aan te vragen, is tevens een bomeninventarisatie uitgevoerd in het meest zuidelijke deel van het plangebied.

In verband met de op 1 april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet en de geldende regelgeving in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats.

In het voorliggende onderzoek worden de mogelijke consequenties in beeld gebracht van de herontwikkeling van de locatie en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

Ligging en aard van het plangebied

De locatie bestaat uit een woonwijk (terrein 'Redemptoristenpark') van ca. 6 hectare, gelegen aan de oostzijde van Glanerbrug. De noord-, oost- zuid- en westzijde van het plangebied bestaan respectievelijk uit de spoorlijn, de Glanerbeek, de Gronausestraat en de Spoorbaanstraat (zie figuur 1). Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing met tuinen, verharding, bosschages en een bosgebied (zie figuur 2) aan de noordoostzijde van het terrein.

Figuur 1: Luchtfoto met de situering van het plangebied aangegeven met de gele lijn.

Figuur 2: Luchtfoto met de situering van het bosrijke gebied (rode omlijning) gelegen binnen het plangebied (gele omlijning).

Aard en planning van de ruimtelijke ingreep

De plannen behelzen de sloop van een groot deel van de bestaande woonwijk en de realisatie van vervangende nieuwbouw. De exacte herinrichtingsplannen zijn nog niet bekend, maar gedacht wordt aan het opofferen van een deel van het bosgebied verdwijnen en het verleggen van de beekloop. De uitkomsten van de quickscan natuurtoets kunnen mede gebruikt worden voor de uitwerking van de herinrichtingsplannen.

1.3 Algemene opzet en werkwijze

Quickscan natuurtoets

Voorliggende quickscan is gebaseerd op één locatiebezoek (2 mei jl.), beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens (zie Geraadpleegde bronnen) en bekende ecologische principes.

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om eventueel tot een ontheffingsverlening in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet te kunnen komen (hoofdstuk 4).

Bomeninventarisatie

Het is nog niet bekend welke bomen gekapt worden en welke worden ingepast in het ontwerp. Om een heldere afweging mogelijk te maken en om informatie te vergaren voor een eventuele kapvergunning is daarom ook een bomeninventarisatie uitgevoerd.

2 GEBIEDSGERICHT NATUURBELEID

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten. Dit wordt ook wel 'externe werking' genoemd.

In de onderstaande paragrafen wordt kort ingegaan op de eventuele effecten die de geplande werkzaamheden kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

Habitatrichtlijngebieden

Het plangebied ligt op ca. 550 meter afstand van Habitatrichtlijngebied 'Dinkelland', dat hier bestaat uit de benedenloop van de Glanerbeek (zie figuur 3).

Habitatrichtlijngebied 'Dinkelland' kwalificeert zich voor diverse natuurtypen, waaronder 'voedselarme wateren', 'vochtige heide' en 'broekbos'. Daarnaast kwalificeert het gebied zich voor de soorten Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad en Drijvende waterweegbree.

Figuur 3: Kaart met de ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Habitatrichtlijngebied 'Dinkelland' (bruine lijn binnen blauwe begrenzing).
Bron: Natuurloket.

Gezien de ligging van het plangebied in stedelijk gebied en de afstand tot het beschermde gebied, kan in eerste instantie gesteld worden dat er geen effecten op kwalificerende habitats en soorten zullen optreden als gevolg van de herinrichtingsplannen. Wel is het denkbaar dat wanneer werkzaamheden aan de beek of in de oeverzone worden uitgevoerd, dit van invloed kan zijn op beschermde natuurwaarden zoals deze benedenstrooms aanwezig kunnen zijn, met name wanneer de waterkwaliteit of – kwantiteit beïnvloed worden.

De conclusie is dat zolang de plannen niet van invloed zijn op de waterkwaliteit of –kwantiteit van de Glanerbeek, er geen effecten op de beschermde natuurwaarden van Habitatrictlijngebied Dinkelland worden verwacht.

Vogelrichtlijngebieden

De onderzoekslocatie ligt ca. 32 kilometer van dichtstbijzijnde Vogelrichtlijngebied 'Engbertsdijksvenen'. Kwalificerende soort voor dit gebied is Kraanvogel. Daarnaast zijn Toendrarietgans, Taigarietgans en Kleine zwaan relevant geweest voor de begrenzing van het vogelrichtlijngebied.

Een ecologische relatie tussen het Vogelrichtlijngebied en het plangebied ontbreekt, zodat negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Beschermde Natuurmonumenten

De onderzoekslocatie ligt op ongeveer 7 kilometer van Beschermde natuurmonument 'Snoeyinksbeek'. Dit gebied bestaat uit een bovenloop van een beekdal, dat is omgeven door broekbos.

Gezien de grote afstand zijn geen effecten te verwachten, die de wezenlijke kenmerken van dit beschermde natuurmonument aantasten.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd.

De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het leven geroepen en worden ganzen-foerageergebied en weidevogelgebied aangewezen.

De EHS kent een specifieke bescherming en ingrepen die de wezenlijke kenmerken of waarden ervan aantasten worden niet toegestaan. Zowel ingrepen in bossen en natuurgebieden als ingrepen in de omgeving van deze gebieden dienen beoordeeld te worden op mogelijke schadelijke effecten.

De Nota Ruimte is een zogeheten planologische kernbeslissing (PKB). Het Rijk verwacht dat provincies en gemeenten de Nota laten doorwerken in hun ruimtelijke plannen, zoals het streekplan en het bestemmingsplan.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De langs de oostzijde van het plangebied gelegen Glanerbeek behoort tot de EHS en is als ecologische verbindingzone in het Natuurgebiedsplan van de Provincie Overijssel opgenomen (2006). De Glanerbeek is onderdeel van het Dinkeldalsysteem. Langs dit beekstelsel worden gronden begrensd om het water meer ruimte te geven.

De verbindingzone Glanerbeek zal ingericht worden volgens de ecologische modellen 'Winde' en 'Amfibie algemeen'. Dit betekent dat de beek met haar oeverzone over een breedte van 25 meter natuurvriendelijk wordt ingericht. Deze strook wordt de 'corridor' genoemd. Verder worden circa elke 500 meter

0,5 tot 1 hectare grote stapstenen ingericht voor ondermeer amfibieën en als paaiplaatsen voor vis.

Voor de Glanerbeek geldt dat er geen gronden voor de ontwikkeling van nieuwe natuur zullen worden aangekocht, maar dat de herinrichting gezocht zal worden binnen de begrenzing van de huidige natuurgronden langs de beek. Deze oppervlakte moet nog concreet begrensd worden, afhankelijk van de uitwerking en de bereidheid tot deelname van de diverse eigenaren.

De EHS kent een specifieke bescherming. Ingrepen die de wezenlijke kenmerken of waarden ervan aantasten worden niet toegestaan. Zowel ingrepen binnen de EHS als in de nabije omgeving ervan, dienen beoordeeld te worden op mogelijke schadelijke effecten zoals areaalverlies, verstoring en versnippering.

Voorafgaand aan het opstellen van de herinrichtingschets wordt aangeraden contact op te nemen met de provincie (Afdeling LNL, Dhr. T. de Kogel) om te bespreken wat de mogelijkheden en beperkingen zijn indien in of in de nabijheid van de beek ingrepen beoogd worden.

Natuur buiten de EHS

Het onderzoeksgebied behoort volgens de kaart uit het Natuurgebiedsplan van de Provincie Overijssel (Groenloket Overijssel) niet tot 'weidevogelgebied' of 'ganzenfoerageergebied'. Een aantasting van belangrijke natuurwaarden buiten de EHS is daarom niet aan de orde.

Boswet

De Boswet en het compensatiebeginsel van de Provincie Overijssel stellen voorwaarden aan het kappen van bos. Deze voorwaarden zijn afhankelijk van het te kappen oppervlakte en de leeftijd van bos en bosbodem. In de regel is het kappen van bos dat ouder is dan 100 jaar niet toegestaan, aangezien dit als onvervangbaar wordt beoordeeld. De leeftijd van het bosgedeelte in het plangebied is niet bekend, maar wordt geschat op minimaal 100 jaar.

Voor bos dat binnen de 'bebouwde kom boswet' gelegen is worden soms andere voorwaarden gesteld. In die gevallen is de gemeente bevoegd gezag Geadviseerd wordt om bij de gemeente meer informatie in te winnen over de leeftijd van het bos en de criteria die gesteld worden aan het kappen van bomen. Mogelijk zijn er ook voorwaarden in het vigerende bestemmingsplan opgenomen.

3 FLORA EN FAUNA VAN HET ONDERZOEKSGBIED

3.1 Methode

Quickscan natuurtoets

Het onderzoek is gebaseerd op een éénmalig veldbezoek dat is uitgevoerd op 2 mei 2007. Tijdens dit veldonderzoek is aandacht besteed aan o.a. de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (Tabel 2/3 FFW) die ontheffingsplichtig zijn. Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: hogere planten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie “geraadpleegde bronnen”) en ‘expert judgement’, een uitspraak gedaan over de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Hieronder worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten (zie ook soortenlijst Bijlage I). De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht.

Verspreidingsgegevens

Bekende verspreidingsgegevens als natuurloket en RAVON maken – in het uurhok waarin het plangebied gelegen is – melding van beschermde, ontheffingsplichtige soorten als Kamsalamander (Tabel 3 FFW/ HR II & IV/ RL3), Levendbarende hagedis (Tabel 2 FFW) en vissoorten als Bittervoorn (Tabel 3 FFW/ HR II / RL III), Bempje (Tabel 2 FFW) en Rivierdonderpad (Tabel 2 FFW/ HR II). Ook maakt het Natuurloket - in een kilometerhok waarin het plangebied gelegen is – melding van een middel-hoog beschermde florasoort.

Bomeninventarisatie

De bomeninventarisatie is uitgevoerd om o.a. een beeld te verkrijgen van de soortensamenstelling, conditie, boomveiligheidsaspecten en het toekomstperspectief van de bomen. Gedurende het veldbezoek zijn bijvoorbeeld de diameter, de kroonkwaliteit, conditie en eventueel aanwezige gebreken van de bomen geïnventariseerd. Hierbij zijn alle aanwezige bomen – diameter groter dan 20 cm en liggend binnen het gebied dat in Bijlage II is weergegeven – beoordeeld. In paragraaf 3.2 worden de resultaten kort besproken.

3.2 Flora

Tijdens het veldonderzoek zijn binnen het plangebied twee laag-beschermde (Tabel 1 FFW) plantensoorten aangetroffen, namelijk Kleine maagdenpalm en Gewone vogelmelk. Mogelijk komt lokaal ook de laag-beschermde Brede wespenorchis voor, een soort die ten tijde van het veldbezoek nog nauwelijks of niet waarneembaar was.

Binnen de kilometerhokken waarin het plangebied gelegen is, maakt het natuurloket bovendien melding van een middel-hoog beschermde plantensoort (Tabel 2/3 FFW) en enkele soorten die op de Rode Lijst staan vermeld. Plantensoorten die staan vermeld op de Rode Lijst worden landelijk in

hun voortbestaan bedreigd of zijn recent sterk in aantal achteruit gegaan. Rode Lijst-soorten hebben op zichzelf geen wettelijke status. Na raadpleging van bekende verspreidingsgegevens blijkt het hier waarschijnlijk om Rode Lijst soorten te gaan als Wateraardbei, Slofhak en Brede waterpest en de middel-hoog beschermde Klokjesgentiaan (Provincie Overijssel (2000).

Planten van de Rode Lijst zijn ten tijde van het veldbezoek niet aangetroffen. Bovendien komen de standplaatseisen van bovenstaande soorten – m.u.v. Brede waterpest – niet overeen met aanwezige biotopen in het plangebied, waardoor de soorten ook niet verwacht worden. Brede waterpest is niet aangetroffen terwijl deze soort wel al aan te tonen was begin mei.

Het veldbezoek is uitgevoerd in de periode van de bloei van stinzefflora. Desondanks is ten tijde van het veldbezoek geen middel-hoog of strikt-beschermde stinzefflora aangetroffen. Deze worden dan ook niet verwacht.

Gezien de aangetroffen soortensamenstelling van de vegetatie (vooral onkruiden en planten van voedselrijke zomen) zijn verder geen beschermde of Rode Lijst-soorten te verwachten.

Vegetatie

Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling zijn de volgende ecologische groepen te onderscheiden. De soortensamenstelling wijst met name op enigszins voedselrijke omstandigheden.

1 'Onkruiden' (o.a. Engels raaigras, Ridderzuring, Vogelmuur, Speerdistel, Boerenwormkruid, Straatgras, Liggende vetmuur, Grote weegbree, Gewoon varkensgras, Gewoon herderstasje, Zachte ooievaarsbek, Hanenpoot, Canadese fijnstraal, Paarse dovenetel, Bijvoet, Akkerdistel, Middelste teunisbloem, Klein kruiskruid, Heermoes, Klein hoefblad, Grote weegbree, Harig knopkruid en Kweek);

2 'Storings- en natte pionierplanten' (o.a. Kruijpende boterbloem, Tijmereprijs en Pitrus);

4c 'Planten van voedselrijke oevers' (o.a. Riet, Liesgras, Viltige basterdwederik, Gele waterkers en moerasvergeet-me-nietje);

4d 'Planten van natte ruiqten' (o.a. Haagwinde);

5 'Planten van vochtige en natte bemeste graslanden' (o.a. Smalle weegbree, Gestreepte witbol, Gewone paardenbloem, Scherpe boterbloem, Gewone hoornbloem, Madeliefje, Kropaar, Veldzuring, Zachte dravik, Grote vossenstaart, Gewone ereprijs, Kleine klaver en Vogelwikke);

6 'Planten van droge, neutrale tot zure omstandigheden' (o.a. Kleine veldkers, Vroegeling, Klein tasjeskruid, Muurpeper en Schapengras);

8 'Planten van kaalslagen, zomen en struwelen' (o.a. Hondsdraf, Grote brandnetel, Fluitenkruid, Zevenblad, Stinkende gouwe, Robertskruid, Geel nagelkruid, Kleefkruid, Wilgenroosje, Gewone vlier, Look-zonder-look, Gewoon vingerhoedskruid, Akkerkool, Klein springzaad, Gevlekte doventel en Gewone hennepnetel);

9 'Bosplanten' (o.a. Klimop, Zomereik, Gewone braam, Gewone esdoorn, Beuk, Zwarte els, Amerikaanse vogelkers, Kleine maagdenpalm, Reuzenberenklauw, Brede stekelvaren, Amerikaanse eik, Hulst, Gewone salomonszegel, Speenkruid, Gevlekt longkruid, Bosanemoon en Lelietje- van- dalen).

Bomeninventarisatie

In het gebied waar de bomeninventarisatie is uitgevoerd zijn 96 bomen geïnventariseerd. De locatie van deze bomen en de bevindingen van de inventarisatie zijn overzichtelijk weergegeven in Bijlage II.

Het bomensortiment bestaat met name uit Beuk, Esdoorn, Acacia en Zomereik. Over het algemeen kan vermeld worden dat het bomen betreft met zowel een goede mechanische kwaliteit, conditie als toekomstverwachting.

Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste resultaten van de bomen met minder goede kwaliteit:

- Er zijn diverse bomen aangetroffen waarin veel dood hout aanwezig is. Bovendien is één dode boom (nr.74) aangetroffen en hebben enkele bomen een slechte conditie;
- In verband met de veiligheid wordt voor een drietal bomen geadviseerd deze te rooien (nr. 11, 38 en 74);
- Enkele bomen ondervinden mechanische gebreken zoals plakoksel, scheve groeiwijze en stamschade;
- Voor een tweetal bomen wordt nader onderzoek aanbevolen (nr. 60 en 95). Een spechtenhol en een rottende snoeiwond zijn hiervan de oorzaak. Het is namelijk onduidelijk hoe hol en rot deze bomen zijn en welke gevaren er kunnen ontstaan.

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en Tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Op basis van de grondig uitgevoerde visuele schouw wordt geconcludeerd dat in bijna alle gebouwen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Er zijn met name geschikte invliegopeningen voor vleermuizen aanwezig langs de randen van het dakbeschoot. In combinatie met ruimtes in o.a. de spouwmuur kan dit geschikte verblijfplaatsen voor bijvoorbeeld Gewone dwergvleermuis of Laatvlieger opleveren in de vorm van kraamkolonies, baltsverblijven of winterverblijven.

Uit de visuele inspectie is gebleken dat in het bosrijke deel van het plangebied ook geschikte holten in bomen aanwezig zijn die als vaste verblijfplaats kunnen fungeren voor bijvoorbeeld een boombewonende soort als Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis of Watervleermuis.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Zowel het aanwezige bosrijke gebied aan de oostzijde van het plangebied, de te slopen woonblokken als de Glanerbeek kunnen als onderdeel van een migratieroute voor vleermuizen fungeren. Aanvullend onderzoek kan dit verhelderen.

Potentieel foerageergebied

Met name gezien het bosgebied aan de oostzijde van het plangebied heeft waarschijnlijk betekenis als foerageergebied voor vleermuizen. Echter, foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving

geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. De exacte betekenis van het plangebied als foerageergebied voor vlermuizen is naar aanleiding van dit onderzoek niet vast te stellen.

Overige zoogdieren

Er zijn een aantal vaste verblijfplaatsen van laag-beschermde, kleine zoogdiersoorten te verwachten c.q. vastgesteld, namelijk Bosmuis, Veldmuis, Aardmuis, Rosse woelmuis, Huisspitsmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Mol, Wezel, Hermelijn, Konijn en Egel. Ook zijn een tweetal niet beschermde soorten als Huismuis en Bruine rat te verwachten.

Veld- en Waterspitsmuis

Glanerbrug ligt buiten het verspreidingsgebied van de strikt-beschermde Veldspitsmuis (Tabel 3 FFW), waardoor de aanwezigheid van de soort in het plangebied valt uit te sluiten (Lutra, 99). Ook de aanwezigheid van de strikt-beschermde soort Waterspitsmuis (Tabel 3 FFW) is in en in de nabijheid van het plangebied uit te sluiten (zie kader). Aanvullend onderzoek naar beide strikt-beschermde soorten wordt dan ook niet noodzakelijk geacht.

Waterspitsmuis

Het voorkomen Waterspitsmuis beperkt zich tot rijk begroeide ruigtes, vrijwel altijd in de nabijheid van oppervlaktewater. Schoon en helder water is belangrijk vanwege de betere voedselkwaliteit. Vaak heeft zich een vegetatie ontwikkeld die kenmerkend is voor het afwezig blijven van beheer (o.a. met soorten als Pluimzegge, Moerasspirea en overblijvend Riet).

Het voorkomen van Waterspitsmuis kan in het plangebied worden uitgesloten. Bekende verspreidingsgegevens maken geen melding van Waterspitsmuis in of in de nabije omgeving van Glanerbrug (Broekhuizen S. *et al*). In de wateren ontbreken bovendien rijk begroeide oevers die niet of nauwelijks beheerd worden.

Steenmarter

Er is specifiek gelet op het voorkomen van de middel-hoog beschermde Steenmarter (Tabel 2 FFW). In het plangebied zijn gedurende het veldbezoek geen sporen aangetroffen als uitwerpselen, prenten en prooiresten van deze soort. Door het grote oppervlak van het gebied en met name de aanwezigheid van diverse voor Steenmarter bereikbare gebouwen, zijn geschikte vaste verblijfplaatsen voor Steenmarter echter niet uit te sluiten.

Eekhoorn

Gedurende het veldbezoek is specifieke aandacht uitgegaan naar de mogelijke aanwezigheid van Eekhoorn. De soort is opgenomen op Tabel 2 van de Flora- en faunawet en valt zodoende onder een middel-hoog beschermingsregime. Gedurende het veldbezoek is geen Eekhoorn aangetroffen. Bovendien zijn geen sporen, zoals vraatsporen, aangetroffen die duiden op aanwezigheid binnen het plangebied.

Wel is er een waarneming bekend uit het plangebied (waarneming.nl). Daarom wordt verondersteld dat het gebied incidenteel gebruikt wordt als foerageergebied. Omdat het een middelhoog beschermde soort is zal bij een eventueel aanvullend veldonderzoek opnieuw aandacht aan de soort geschonken moeten worden.

3.4 Broedvogels

Het moment van het veldbezoek – binnen het broedseizoen van veel vogels – was geschikt om broedvogels te inventariseren. Op basis van de gedane waarnemingen, het aanwezige biotoop, het terreingebruik, literatuur (SOVON 2002) en ‘expert judgement’ is een uitspraak te doen over de mogelijke

soortensamenstelling.

Gedurende het veldbezoek zijn verspreid in het plangebied, maar met name in het oostelijk gelegen bosrijke gebied diverse broedvogels aangetroffen als Spreeuw, Boomkruiper, Boomklever, Winterkoning, Heggenmus, Vink, Merel, Roodborst, Pimpelmees, Koolmees, Ekster, Houtduif, Staartmees, Turkse tortel, Tuinfluiter, Groenling, Tjiftjaf, Kauw, Bonte vliegenvanger, Huismus en Ringmus. Behalve deze soorten zijn ook soorten te verwachten als Grote lijster, Zwarte kraai, Zanglijster, Zwartkop, Fitis, Kneu en Witte kwikstaart. Bovendien kunnen langs de oever van de Glanerbeek mogelijk enkele algemeen voorkomende vogels als Wilde eend, Waterhoen en Meerkoet tot broeden komen. De genoemde soorten (Kneu, Huismus Ringmus) zijn opgenomen op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten (RL 4, categorie 'gevoelig').

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van Ijsvogel (waarneming.nl). Ijsvogel is voor broedlocatie afhankelijk van steile oevers. Lokaal zijn langs het traject van de Glanerbeek steile oevers aanwezig, maar er zijn geen waarnemingen - ingangen in oever - gedaan die erop duiden dat Ijsvogel broedt of in het verleden in het plangebied heeft gebroed.

Gezien de terreingesteldheid en de ligging van het terrein binnen het stedelijke gebied van Glanerbrug ontbreekt geschikt biotoop voor weidevogels. Ook boombewonende roofvogels zijn niet aangetroffen.

Ontheffingsplichtige broedvogels

Naast soorten van de Rode Lijst zijn ook broedlocaties van uilen, spechten en roofvogels relevant (zie kader volgende pagina).

Spechten

In het oostelijk gelegen bosrijke gebied zijn diverse (oude) spechtenholten aangetroffen. Bovendien is in dit gebied zowel een Grote bonte specht als een Groen specht (RL 3, categorie 'kwetsbaar') met territoriumindicerend gedrag waargenomen. Het is zeer aannemelijk dat beide soorten dit jaar broedend aanwezig waren in dit deel van het plangebied.

Uilen

Er is ook specifiek gelet op het voorkomen van uilen, zoals Kerkuil, Steenuil Ransuil en Bosuil. In het plangebied zijn gedurende het éénmalige veldbezoek geen sporen aangetroffen als uitwerpselen of braakballen die duiden op de aanwezigheid van uilen. In het oostelijk gelegen bosrijke gebied zijn echter wel geschikte nestlocaties voor soorten als Bosuil en Ransuil (RL 3, categorie 'kwetsbaar') aanwezig.

3.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

In het plangebied zijn enkele larven van Bruine kikker aangetroffen, wat duidt op voortplanting van de soort. Daarnaast is in de Glanerbeek voortplanting van Bastardkikker, Gewone pad en Kleine watersalamander mogelijk, maar niet aangetoond.

De ruigtestroken en aanwezige strooisellaag in het bosgedeelte kunnen als overwinteringsgebied dienen voor Kleine watersalamander, Bruine kikker en Gewone pad. De sliblaag van de Glanerbeek kan gebruikt worden als overwinteringsgebied voor Bastardkikker en eventueel Bruine kikker.

Kamsalamander

In enkele nabij gelegen kilometerhokken t.o.v. het plangebied, is een waarneming bekend van een strikt-beschermde amfibieënsoort (natuurloket).

Na raadpleging van bekende verspreidingsgegevens (o.a. RAVON en waarneming.nl) blijkt het hier om Kamsalamander te gaan.

Gedurende het veldbezoek – dat is uitgevoerd binnen de optimale inventarisatieperiode van Kamsalamander – is de soort niet aangetroffen. Een populatie van de soort in de wateren binnen het plangebied wordt dan ook niet verwacht. Gezien de aanwezigheid van Kamsalamander in en in de directe omgeving van Glanerbrug valt het niet uit te sluiten dat af en toe zwerfende exemplaren aanwezig zijn in het plangebied.

Geschikt leefgebied voor de strikt-beschermde soort Poelkikker (Habitatrichtlijn Bijlage IV) ontbreekt eveneens binnen het plangebied. Poelkikker plant zich voort in kleine, vegetatierijke en voedselarme wateren (Nöllert 1992). Waarnemingen van Poelkikker zijn niet bekend uit de directe omgeving en bovendien ontbreken dergelijke waterpartijen in en in de directe omgeving van het plangebied.

Reptielen

In enkele nabij gelegen kilometerhokken t.o.v. het plangebied, is een waarneming bekend van een middel-hoog beschermde amfibieënsoort (Natuurloket). Na raadpleging van bekende verspreidingsgegevens (o.a. RAVON en waarneming.nl) blijkt het hier om Levendbarende hagedis te gaan.

Gedurende het veldbezoek, dat is uitgevoerd binnen de geschikte inventarisatieperiode van Levendbarende hagedis, is de soort niet aangetroffen. Dit ondanks de ideale weersomstandigheden (19°C en lichte sluierbewolking). Een populatie van de soort binnen het plangebied wordt dan ook niet verwacht. Het traject gelegen direct langs de zuidzijde van de spoorlijn is mogelijk wel geschikte biotoop voor Levendbarende hagedis. Aangezien de spoorlijn en het talud gelegen ten zuiden van de spoorlijn behouden blijven zal een hier eventueel aanwezig zwerfend exemplaar geen schade ondervinden.

Overige reptielen zijn niet bekend uit de omgeving van het plangebied (Bron: Natuurloket, RAVON en waarneming.nl) en worden gezien de terreingesteldheid ook niet verwacht. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

3.6 Vissen

Bij een intensieve bemonstering van de Glanerbeek en een enkele – niet permanent waterhoudende – waterplas zijn enkele niet beschermde vissoorten aangetroffen, namelijk Tiendoornige en Driedoornige stekelbaars. Beschermde soorten als Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad en Bempje zijn ondanks intensief scheppen niet aangetroffen en worden zodoende ook niet verwacht in het plangebied.

3.7 Ongewervelden

Dagvlinders en libellen

Ten tijde van de veldbezoeken zijn geen beschermde of bedreigde vlinder- of libellensoorten waargenomen. Hierbij moet opgemerkt worden dat veel soorten nog niet waarneembaar waren. Wegens het ontbreken van geschikt biotoop ontbreken echter geschikte voortplantingslocaties voor beschermde vlinder- en libellensoorten.

Mieren

In het plangebied zijn geen nestkoepels van beschermde mierensoorten aangetroffen.

Kevers

In Nederland komen/ kwamen vijf beschermde keversoorten voor. Juchtleerkever, Heldenbok en Brede geelgerande waterroofkever zijn al sinds de jaren '70 niet meer in Nederland waargenomen (Huijbregts 2003). Twee beschermde keversoorten komen nog wel voor in Nederland (Vliegend hert en Gestreepte waterroofkever), maar komen (naar verwachting) gezien het ontbreken van geschikt biotoop niet voor in het plangebied.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 Gebiedsgericht beleid

Relevant is dat de Glanerbeek onderdeel is van de EHS en de beek ca. 550 meter benedenstrooms overgaat in Habitatrictlijngebied. Werkzaamheden die de waterkwaliteit of -kwantiteit van de beek beïnvloeden moeten daarom getoetst worden op negatieve effecten op het Habitatrictlijngebied.

Verder wordt aangenomen dat de provincie Overijssel betrokken moet worden bij plannen die het bosgebied langs de beek beïnvloeden, omdat dit gedeelte mogelijk ingericht gaat worden als stapsteen voor de EHS.

Tenslotte kan de Boswet een sterk beperkende invloed hebben op de mogelijkheid bomen te kappen. Het bos is waarschijnlijk ouder dan 100 jaar. De gemeente kan hier meer informatie over geven.

4.2 Beschermd en bedreigde soorten

Flora en vegetatie

Er zijn alleen laag-beschermd soorten aangetroffen of te verwachten. Hiervoor geldt bij ruimtelijke ingrepen automatisch een vrijstelling van verbodsartikel 8 van de Flora- en faunawet. De conclusie is dat het aanvragen van een ontheffing of uitvoeren van vervolgonderzoek niet nodig is.

Wel wordt het bosgebied als waardevol beoordeeld vanwege de hoge leeftijd van het bos en de minder algemene vogelsoorten die er voorkomen.

Vleermuizen

Als gevolg van de herstructurering van het plangebied zullen bijna alle gebouwen gesloopt worden. Ook wordt het kappen van bomen overwogen. In de bomen en gebouwen kunnen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Omdat onduidelijk is hoe vleermuizen het terrein gebruiken, deze soortgroep strikt-beschermd is en zij wel schade van de plannen zou kunnen ondervinden, is het uitvoeren van vervolgonderzoek noodzakelijk (zie onderstaand kader).

Gericht vleermuizenonderzoek (vereist in later stadium)

Zodra geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen worden vermoed die als gevolg van werkzaamheden schade kunnen ondervinden, dient in het daarvoor geschikte seizoen (mei - september) een nachtbezoek te worden uitgevoerd. Vaste verblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/ zomerverblijven (mei - half juli), baltslocaties en paarverblijven (half augustus - september) en winterverblijven (half oktober- begin april). De genoemde perioden zijn globaal en kunnen afhankelijk van het weer wat eerder of later in het seizoen liggen.

Met behulp van een zogenaamde 'batdetector' kunnen de ultrasone geluiden van vleermuizen voor de mens hoorbaar gemaakt worden, en kunnen verschillende soorten op naam worden gebracht. Vaste verblijfplaatsen kunnen vaak ook gelokaliseerd worden aan de hand van zichtwaarnemingen van in- en uitvliegende exemplaren.

Het is niet mogelijk onderzoek in de maanden november - april uit te voeren in verband met de winterslaap van deze dieren. Ze zijn dan niet alleen inactief, maar 'huizen' bovendien vaak op andere locaties dan gedurende het zomerhalfjaar. Het onderzoek naar kraamkolonies/ zomerverblijven en vliegroutes vindt plaats in de periode mei - half juli, onderzoek naar baltslocaties en paarverblijven van half augustus tot september. Onderzoek naar winterverblijven wordt meestal begin oktober uitgevoerd.

Steenmarter

Het voorkomen van Steenmarter is niet waarschijnlijk, maar op basis van een enkel veldbezoek niet uit te sluiten. Om erachter te komen of deze middelhoog beschermde soort daadwerkelijk gebruik maakt van het plangebied is extra gericht onderzoek nodig. Dit onderzoek is goed te combineren met vleermuizenonderzoek. Omdat zowel vleermuizen als Steenmarter in gebouwen kunnen voorkomen, is een inspectie van de binnenzijde van de gebouwen (m.n. de zolders) wenselijk.

Eekhoorn

Hoewel er waarschijnlijk geen vaste verblijfplaatsen (nesten) van Eekhoorn aanwezig zijn in het bosgedeelte en de soort alleen incidenteel aanwezig is, kan dit op basis van één veldbezoek niet geheel worden uitgesloten. Indien het bosgebied aangetast wordt, dient een extra controle naar deze middelhoog beschermde soort te worden uitgevoerd. Als er nesten aanwezig blijken dient ontheffing te worden aangevraagd voor het verwijderen ervan.

Overige laag-beschermde zoogdieren

Voor de aanwezige laag-beschermde soorten geldt bij 'ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen' automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9 en 11 en is het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk. Wel wordt geadviseerd werkzaamheden niet uit te voeren in de voortplantingsperiode van deze soorten (maart tot augustus), maar deze zoveel mogelijk uit te voeren in vorstvrije perioden tussen augustus en februari. Hierbij hebben de maanden september en oktober (mits vorstvrij) de voorkeur.

Broedvogels

Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden uitgevoerd.

Huismus, Ringmus, Spreeuw en Witte kwikstaart kunnen in de bebouwing broeden. De sloop van de gebouwen dient daarom buiten het broedseizoen (10 maart-15 juli) plaats te vinden.

Voor het verwijderen van beplanting en het rooien van bomen wordt een ruimere periode gehanteerd - 10 februari 15 november - omdat zowel vroeg- als laatbroedende soorten aanwezig zijn¹. Indien gewenst bestaat soms de mogelijkheid om binnen bovenstaande periode te starten met de werkzaamheden. Middels een aanvullend veldbezoek moet dan de afwezigheid van broedende vogels in en binnen de invloedssfeer van de plannen aangetoond zijn.

Indien kapwerkzaamheden in het bosrijke deel van het plangebied uitgevoerd worden, kunnen ook broedplaatsen van de ontheffingsplichtige soorten Grote bonte specht en Groene specht en de mogelijk aanwezige Bosuil en Ransuil. Hiervoor dient dan een ontheffing aangevraagd te worden (zie kader). Wel is het dan noodzakelijk om middels aanvullend onderzoek de exacte nestlocaties te bepalen.

Ontheffing vaste verblijfplaatsen van broedvogels

Nesten van roofvogels, spechten en uilen vallen onder de definitie van het begrip nesten in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Dit type valt buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Daarom is een ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet nodig wanneer nestlocaties van deze soortgroepen worden verwijderd of verstoord.

¹ Een soort als Ekster kan al broedgedrag vertonen vanaf februari terwijl de broedperiode van een soort als Houtduif door kan lopen tot in november.

Amfibieën en vissen

Bij de plaatselijke vergraving van de oevers en grondverzet of rooien van beplanting kunnen vissen en voortplantende en overwinterende amfibieën geschaad worden. Voor schade aan de te verwachten soorten geldt overigens automatisch een vrijstelling van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 van de Flora- en faunawet. Het aanvragen van een ontheffing annex art. 75 is daarom niet aan de orde.

Wel is het zeer wenselijk om werkzaamheden aan watermilieus buiten de voortplantingsperiode van amfibieën en vissen uit te voeren en buiten vorstperiodes. Hiervoor wordt in de regel de periode september tot februari aangehouden (zie ook kader).

Kwetsbaarheid amfibieën

Voortplantende amfibieën

Gedurende de voortplantingsperiode - die zich volledig afspeelt in het water - zijn amfibieën kwetsbaar. Er zijn dan eiskoeken, eiklommen en larven aanwezig. Dit speelt ongeveer in de periode tussen maart tot en met 15 augustus.

Overwinterende amfibieën

Ook in de overwinteringsperiode (half november – februari/maart), zijn amfibieën kwetsbaar. De dieren zijn dan immobiel en dus niet in staat om te vluchten. De te verwachten amfibieënsoorten (Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander) overwinteren over het algemeen op het land. De andere mogelijk aanwezige soort, bastaardkikker, overwintert in een sliblaag.

De meest optimale periode om eventueel de Glanerbeek te vergraven en in overwinteringbiotoop te werken is half augustus- half november.

5 GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Broekhuizen S. et al. (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Crombaghs, B.H.J.M., Berg, N. van den & A.B. Goutbeek, 2002. Vissen in Overijssel. Verspreidingsatlas van zoetwatervissen in stromende en stilstaande wateren in Overijssel.
- Huijbregts, H. (2003). Beschermde kevers in Nederland (Coleoptera). Nederlandse faunistische mededelingen 19.
- Kapteyn K. (1995). Vleermuizen in het landschap; Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV/ Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Lange, R., R. Twisk, A. Van Winden & A. van Diepenbeek (2003) Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Limpens, H. K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna (www.minlnv.nl).
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- Nöllert, A. & C. Nöllert (1992). Amfibieëngids van Europa.
- OVB (2000). De Nederlandse Zoetwatervissen. Een eerste kennismaking.
- Provincie Overijssel (2000). Atlas van de flora van Overijssel; Een overzicht van de verspreiding van wilde plantensoorten in de provincie Overijssel betreffende de periode 1975- 1998. Provincie Overijssel, Zwolle.
- Provincie Overijssel (www.prv-overijssel.nl).
- Provincie Overijssel (2000). Streekplan 2000+, Zwolle.
- Provincie Overijssel (2006). Natuurgebiedsplan Overijssel. Begrenzingsplan voor de nieuwe natuur en beheersgebieden in Overijssel. LNL, september 2006.
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland. (www.ravon.nl)
- Snaak, G. (1999). De Veldspitsmuis *Crocidura leucodon* in Oost-Nederland en het Graafschap Bentheim. Uit: Lutra, vol. 41, p. 5 t/m 20.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (1996). Broedvogels inventariseren in Proefvlakken, Handleiding Broedvogel Monitoring (BMP). SOVON, Beek-Ubbergen.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998 tot 2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Sparreboom (red.) (1981). De amfibieën en reptielen van Nederland, België en Luxemburg.
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

BIJLAGEN

BIJLAGE I: SOORTENLIJST

Soort	Terreingebruik /Aantal	Locatie	Status
> FLORA			
Brede wespenorchis	Mogelijk aanwezig	Verspreid	FFW - Tabel 1
Gewone vogelmelk	Aanwezig	Verspreid	FFW - Tabel 1
Kleine maagdenpalm	Aanwezig	Verspreid	FFW - Tabel 1
> ZOOGDIEREN			
Gewone dwergvleermuis	Mogelijk verblijfplaats, vliegroute en foeragerend	Bebouwing en verspreid	FFW - Tabel 3/ HR IV
Gewone grootoorvleermuis	Mogelijk verblijfplaats, vliegroute en foeragerend	Bebouwing en bosrijke gebied	FFW - Tabel 3/ HR IV
Laatvlieger	Mogelijk verblijfplaats, vliegroute en foeragerend	Bebouwing en verspreid	FFW - Tabel 3/ HR IV
Rosse vleermuis	Mogelijk verblijfplaats, vliegroute en foeragerend	Bosrijke gebied	FFW - Tabel 3/ HR IV
Ruige dwergvleermuis	Mogelijk verblijfplaats, vliegroute en foeragerend	Bosrijke gebied	FFW - Tabel 3/ HR IV
Watervleermuis	Mogelijk verblijfplaats, vliegroute en foeragerend	Bosrijke gebied	FFW - Tabel 3/ HR IV
Aardmuis	Mogelijk voortplantend	Oevers waterpartijen	FFW - Tabel 1
Bosmuis	Voortplantend	Verspreid	FFW - Tabel 1
Bruine rat	Mogelijk voortplantend	Verspreid	-
Eekhoorn	Mogelijk voortplantend	Bosrijke gebied	FFW - Tabel 2
Egel	Voortplantend	Verspreid	FFW - Tabel 1
Hermelijn	Mogelijk voortplantend	Ruigte en bosschages	FFW - Tabel 1
Huismuis	Voortplantend	Bebouwing	-
Huisspitsmuis	Voortplantend	Verspreid	FFW - Tabel 1
Konijn	Voortplantend	Ruigte en bosschages	FFW - Tabel 1
Mol	Voortplantend	Verspreid	FFW - Tabel 1
Rosse woelmuis	Voortplantend	Ruigte en bosschages	FFW - Tabel 1
Steenmarter	Mogelijk vaste verblijfplaats	Bebouwing	FFW - Tabel 2
Tweekleurige bosspitsmuis	Voortplantend	Ruigte en bosschages	FFW - Tabel 1
Veldmuis	Voortplantend	Verspreid	FFW - Tabel 1
Wezel	Mogelijk voortplantend	Ruigte en bosschages	FFW - Tabel 1
> BROEDVOGELS			
<i>Relevante broedvogels van de Rode Lijst/ met vaste verblijfplaats</i>			
Bosuil	Mogelijk broedend	Bosrijke gebied	FFW - Tabel 2/3
Groene specht	Broedend	Bosrijke gebied	FFW - Tabel 3/ RL3
Grote bonte specht	Broedend	Bosrijke gebied	FFW - Tabel 2/3
Huismus	Broedend	Bebouwing	FFW - Tabel 2/3
Kneu	Mogelijk broedend	Bosschages	FFW - Tabel 3/ RL4
Ransuil	Mogelijk broedend	Bosrijke gebied	FFW - Tabel 3/ RL3
Ringmus	Broedend	Verspreid	FFW - Tabel 3/ RL4
> AMFIBIEEN			
Bruine kikker	Voortplantend en Overwinterend	Waterpartijen Ruigte en bosschages	FFW - Tabel 1
Gewone pad	Mogelijke voortplantend en Overwinterend	Waterpartijen Ruigte en bosschages	FFW - Tabel 1
Kleine watersalamander	Mogelijk voortplantend en Overwinterend	Waterpartijen Ruigte en bosschages	FFW - Tabel 1
Bastaardkikker	Mogelijk voortplantend en Overwinterend	Waterpartijen Ruigte en bosschages	FFW - Tabel 1
> VISSSEN			
Berpje	Aanwezig	Glanerbeek	FFW - Tabel 2
> ONGEWERVELDEN			
Geen relevante soorten			

Legenda soortenlijst:

Beschermingsregiem Flora- en faunawet (FFW):

Tabel 1: 'Algemene soorten' waarvoor veelal automatisch vrijstelling geldt;

Tabel 2: 'Overige soorten' waarvoor vrijstelling geldt, mits activiteiten voldoen aan goedgekeurde gedragscode;

Tabel 3: Soorten van Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB artikel 75 FFW, waarvoor alleen onder strikte voorwaarden vrijstelling mogelijk is.

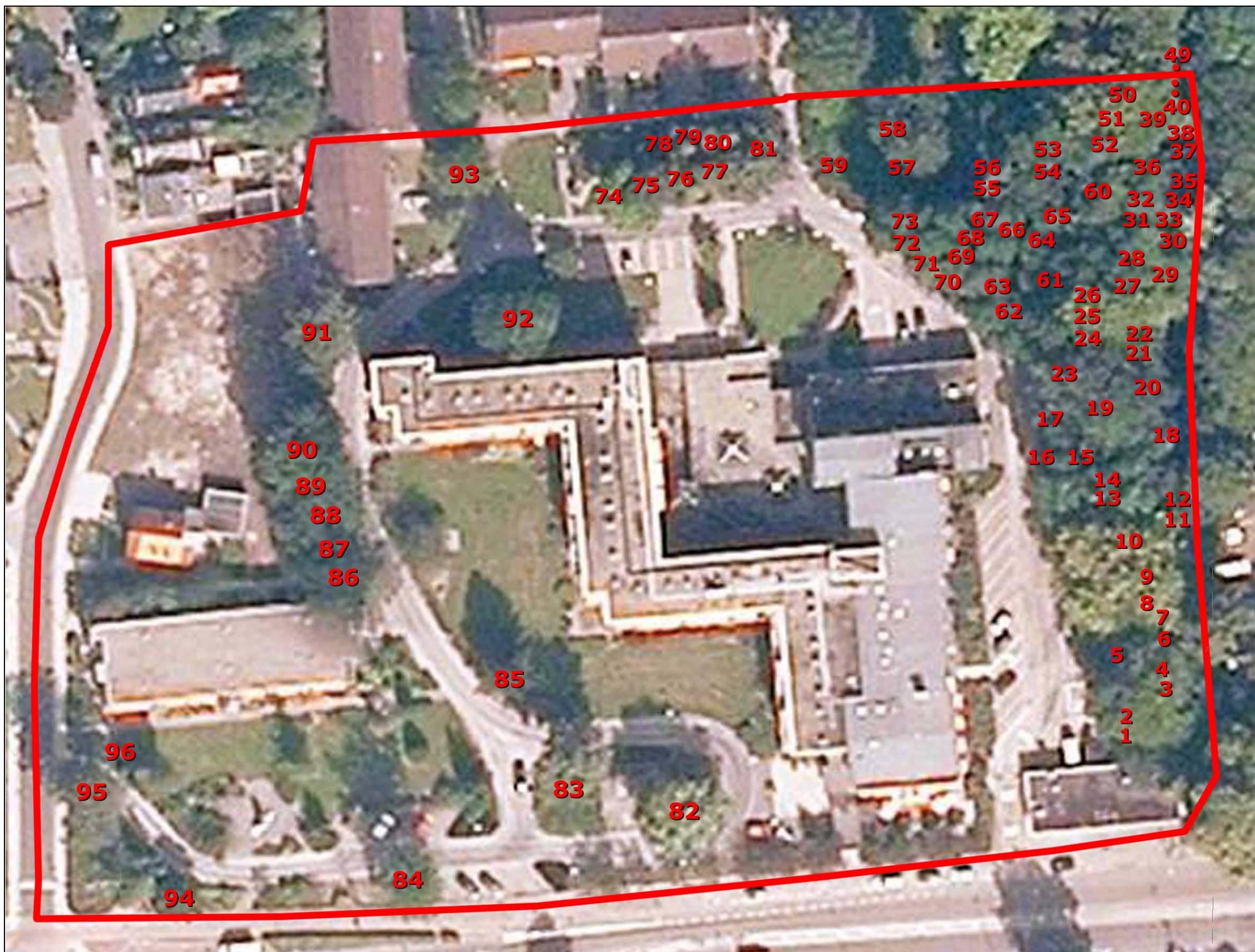
Tijdens hun broedseizoen zijn vogels strikter beschermd (Tabel 3) dan buiten deze periode (Tabel 2)

HR II/ HR IV en HR V verwijzen naar de bijlagen uit de Europese Habitatrichtlijn

RL 0 t/m RL 4 verwijzen naar de status op de Rode Lijsten:

0= Verdwenen; 1= Ernstig bedreigd; 2= Bedreigd; 3= Kwetsbaar; 4= Gevoelig

BIJLAGE II: RESULTATEN BOMENINVENTARISATIE

LEGENDA	
Groefase	
J	Jeugd
H	Halfwas
V	Volwas
E	Eindfase
Mechanische kwaliteit	
G	Goed
M	Matig
S	Slecht
Conditie	
G	Goed
R	Redelijk
M	Matig
S	Slecht
*	Niet te beoordelen
	Niet aanwezig
Veiligheidscategorie	
-	Risicoboom
+/-	Afwijking(en), maar momenteel niet ernstig
+	Geen noemenswaardige afwijkingen
NB	Niet te beoordelen
NA	Niet aanwezig
Toekomstverwachting	
G	Goed (>10 jaar)
M	Matig (4-10 jaar)
S	Slecht (<4 jaar)
Beheermaatregelen	
R	Roaien
BS	Begeleidingssnoei (o.a. opkronen)
OS	Onderhoudssnoei (in volwas en eindfase)
VG	Vrijzetten gebouwen
PV	Plantspiegel vergroten
VB	Verankering bijstellen
PB	Boompaal plaatsen/ verwijderen
VS	Vormsnoei

Nr.	Boomsort	Stamdiameter	Groefase	Mechanische kwaliteit			Conditie	Veiligheids-categorie	Toekomst-verwachting	Tijdelijke gebreken	Beheermaatregel	Structurele gebreken
				Kroon	Stam	Wortelvorming						
1	Pinaceae Spec.	40-50	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
2	Pinaceae Spec.	35-45	V	R	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
3	Beuk	95-105	V	G	G	G	G	+/-	G	Plakoksel	OS	Plakoksel
4	Beuk	85-95	V	G	G	G	G	+/-	G	Plakoksel	OS	Plakoksel
5	Pinaceae Spec.	25-35	V	R	G	G	R	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
6	Douglaspasp	25-35	V	G	G	G	G	+/-	G	Veel dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
7	Douglaspasp	45-55	V	G	G	G	G	+/-	G	Veel dood hout	OS en dood hout verwijderen	Veel dood hout
8	Beuk	105-115	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
9	Beuk	105-115	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
10	Douglaspasp	25-35	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
11	Els	15-25	H	G	S	G	G	+/-	S	nvt	Rooien	Stamschade en 2-stammig
12	Acacia	35-45	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
13	Esdoorn	15-25	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	Scheve groeiwijze
14	Esdoorn	15-25	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	Scheve groeiwijze
15	Acacia	25-35	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
16	Acacia	25-35	V	S	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
17	Acacia	25-35	V	M	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
18	Acacia	30-40	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
19	Pinaceae Spec.	25-35	V	G	G	G	S	+	R	Veel dood hout	Rooien	Aftakelend
20	Acacia	95-105	V	G	G	G	R	+/-	R	nvt	OS en klimop verwijderen	Aftakelend en klimopgroei
21	Zomereik	115-125	V	G	G	G	R	+/-	G	Veel dood hout en klimopgroei	OS en dood hout verwijderen	Veel dood hout
22	Zomereik	115-125	V	G	G	G	G	+/-	G	Veel dood hout	OS en dood hout verwijderen	Veel dood hout
23	Beuk	35-45	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
24	Beuk	15-25	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
25	Beuk	20-30	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
26	Beuk	15-25	H	R	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
27	Zomereik	85-95	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
28	Zomereik	95-105	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
29	Esdoorn	40-50	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	Kronkel is stam
30	Beuk	125-135	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
31	Beuk	15-25	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
32	Beuk	15-25	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
33	Zomereik	45-55	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
34	Zomereik	55-65	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
35	Els	45-55	V	R	R	G	R	+	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	2-stammig, waarvan 1 afgeknapt
36	Beuk	25-35	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
37	Acacia	85-95	V	G	G	G	G	+	G	Iets dood hout	OS	nvt
38	Acacia	35-45	V	R	G	G	R	-	M	Iets dood hout	Rooien	Scheve groeiwijze
39	Beuk	35-45	V	G	G	G	G	+/-	G	Veel dood hout	OS	Veel dood hout
40	Beuk	45-55	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
41	Beuk	45-55	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
42	Acacia	55-65	V	M	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
43	Beuk	35-45	H	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
44	Beuk	55-65	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
45	Beuk	20-30	H	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
46	Beuk	85-95	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
47	Beuk	35-45	H	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
48	Beuk	55-65	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
49	Beuk	25-35	H	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
50	Linde	65-75	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
51	Beuk	85-95	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
52	Acacia	85-95	V	R	G	G	R	+	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
53	Acacia	105-115	V	R	G	G	R	+	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
54	Zomereik	85-95	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
55	Zomereik	55-65	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
56	Linde	25-35	H	G	R	R	G	+	G	nvt	OS	Stamschade
57	Douglaspasp	85-95	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
58	Douglaspasp	95-105	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
59	Beuk	25-35	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
60	Prunus spec.	40-50	V	R	G	G	G	-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	Spechtenhol, nader onderzoek
61	Prunus spec.	55-65	V	M	G	G	M	+/-	M	Veel dood hout	OS en dood hout verwijderen	Aftakelend
62	Esdoorn	40-50	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	3-stammig
63	Zomereik	20-30	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	Scheve groeiwijze
64	Acacia	20-30	V	M	G	G	R	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
65	Acacia	45-55	V	M	G	G	R	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
66	Pinaceae Spec.	35-45	V	R	G	G	R	+	G	Iets dood hout	Dood hout verwijderen	nvt
67	Pinaceae Spec.	35-45	V	R	G	G	R	+	G	Iets dood hout	Dood hout verwijderen	Plakoksel
68	Acacia	20-30	V	M	G	G	R	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
69	Acacia	35-45	V	M	G	G	R	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
70	Esdoorn	25-35	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
71	Esdoorn	15-25	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
72	Acacia	15-25	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
73	Acacia	15-25	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
74	Gewone es	35-45	V	Dood	Dood	Dood	Dood	-	S	Dood	Rooien	Dood
75	Berk	35-45	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
76	Pinaceae Spec.	35-45	V	R	G	G	R	+/-	G	Iets dood hout	Dood hout verwijderen	Aftakelend
77	Pinaceae Spec.	35-45	V	R	G	G	R	+/-	G	Iets dood hout	Dood hout verwijderen	Aftakelend
78	Pinaceae Spec.	35-45	V	R	G	G	R	+/-	G	Iets dood hout	Dood hout verwijderen	Klimopgroei
79	Pinaceae Spec.	25-35	V	R	G	G	R	+/-	G	Iets dood hout	Dood hout verwijderen	Klimopgroei
80	Pinaceae Spec.	25-35	V	R	G	G	R	+/-	G	Iets dood hout	Dood hout verwijderen	Klimopgroei
81	Esdoorn	35-45	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
82	Esdoorn	40-50	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
83	Linde	80-90	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	Takken ingekort
84	Zomereik	115-125	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	Takken ingekort
85	Grove den	80-90	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
86	Zomereik	85-95	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	Raster in boom
87	Zomereik	85-95	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	Grote snoeiwond
88	Zomereik	95-105	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
89	Zomereik	85-95	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
90	Zomereik	75-85	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
91	Zomereik	85-95	V	G	G	G	G	+/-	G	Iets dood hout	OS en dood hout verwijderen	nvt
92	Acacia	105-115	V	R	G	G	R	+/-	G	nvt	OS	Plakoksel
93	Linde	75-85	V	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
94	Linde	15-25	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	nvt
95	Berk	55-65	V	G	G	G	G	+/-	G	nvt	OS	Rotting snoeiwond, nader onderzoek
96	Berk	30-40	H	G	G	G	G	+	G	nvt	OS	Klimopgroei

BIJLAGE III: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Met de Flora- en faunawet (Ffwet) is beoogd een geïntegreerd soortenbeschermingsregime te creëren dat voldoet aan de internationale verplichtingen. Doordat het verkrijgen van ontheffing en vrijstelling slechts mogelijk was onder bepaalde voorwaarden, werd de Flora- en faunawet na de inwerkingtreding al snel als belemmerend ervaren in het maatschappelijke verkeer.

De belemmerende factoren werden met name veroorzaakt, door het afwegingskader, dat ook voor zeer algemeen voorkomende soorten gold als b.v. Mol, Veldmuis, Bosmuis en Konijn. Dit zorgde voor onnodige belemmeringen van werkzaamheden en veel administratieve lastendruk.

Vanaf 23 februari 2005 is een wetswijziging van kracht geworden waarbij de mogelijkheden verruimd zijn voor het verlenen van ontheffing/ vrijstelling van de verbodsbepalingen in het kader van de Ffwet. Dit geldt met name voor de algemeen voorkomende soorten.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Ffwet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is.
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De Ffwet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de Ffwet. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader). In hoeverre de verbodsbepalingen van toepassing zijn is afhankelijk van het beschermingsregime waartoe de soort behoort.

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Art. 8:	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art. 10:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art. 11:	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Art. 12:	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Drie beschermingsregimes planten- en diersoorten

Met ingang van het wijzigingsbesluit artikel 75 zijn drie verschillende beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. In alle gevallen is onverminderd de zorgplicht van toepassing:

'Ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, is verplicht dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of na te laten.'

Tabel 1 'Algemene soorten'

Onder deze groep vallen o.a. alle algemeen voorkomende beschermde zoogdieren, amfibieën en vaatplanten (in totaal 43 soorten). Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

Tabel 2 'Overige soorten (gedragscode)'

Onder deze groep vallen een aantal minder algemene soorten (in totaal 101) en vogels. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een gedragscode. De gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring door de minister van LNV. De gedragscode geeft richtlijnen aan om schade aan de soort te voorkomen of te minimaliseren (Artikel 16c wijzigingsbesluit).

Voorheen was nooit vrijstelling mogelijk voor van nature voorkomende vogelsoorten. Nu kan alleen vrijstelling verkregen worden indien:

- sprake is van belang a) t/m d);
- sprake is van onopzettelijk verstoren (artikel 10) in geval van bij de wet genoemde belangen, en er geen wezenlijke invloed (significante effecten) is;
- In geval van belang g), behalve in de periode 15 maart-15 juli.

Tabel 3 'Soorten van Bijlage I AMvB Artikel 75 / soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV'

Onder de eerste groep vallen met name soorten die een kwetsbare status hebben (in totaal 37 soorten) en vogels (in geval niet gewerkt wordt met een gedragscode). Ze hebben een vergelijkbare bescherming als soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, is voor deze soorten ontheffing van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet altijd noodzakelijk. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang²;
2. er is geen alternatief;
3. de activiteiten doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De laatste twee criteria worden in het wijzigingsbesluit samengevat als 'zorgvuldig handelen', waarbij elke vorm van schade aan de soort voorkomen moet worden. Aan alle drie criteria moet gelijktijdig voldaan worden.

Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik, is het niet mogelijk voor artikel 10 van de Ffwet een ontheffing te verkrijgen. Voor de artikelen 8, 9, 11 en 12 geldt wel een vrijstelling, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Rode lijsten

De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd³. Voor Rodelijst-soorten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Vanaf dat moment heeft Nederland de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving verankerd. Nederland zal aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging waarborgen rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheerplannen opstellen.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www9.minlnv.nl 'thema Natuurwetgeving'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

¹ a) de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap; b) de bescherming van flora en fauna; c) de veiligheid van het luchtverkeer; d) de volksgezondheid of openbare veiligheid; e) dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten; f) het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren; g) belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort; h) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw; i) bestendig gebruik; j) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

³ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRC/JZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Lycens
T.a.v. de heer Ing. E.M. Rupert
Postbus 336
7570 AH OLDENZAAL

VESTIGING
Doetinchem
POST/BEZOEKADRES
Fabriekstraat 19c
PC/PLAATS
7005 AP Doetinchem
TELEFOON
(0314) 36 51 50
FAX
(0314) 36 51 77
E-MAIL
doetinchem@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

Doetinchem, 1 oktober 2010

Betreft: **rapportage aanvullend ecologisch onderzoek**
Project: **10045423 ENS.LYC.ECO2**

Geachte heer Rupert,

Hierbij ontvangt u de resultaten betreffende het aanvullend ecologisch onderzoek aan de Spoorbaanstraat te Glanerbrug in de gemeente Enschede.

Inleiding

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging. Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de rapportage 'Quickscan natuurtoets en bomeninventarisatie Redemptoristenpark, Glanerbrug', die EcoGroen Advies in mei 2007 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 07-063). Daarnaast is de interpretatie van de wetgeving inmiddels gewijzigd, waardoor meer informatie benodigd is omtrent bepaalde vogelsoorten. De huidige onderzoekslocatie betreft slechts een deel van het onderzochte plangebied door EcoGroen. Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet, er meer informatie is benodigd omtrent het voorkomen van vleermuizen, steenmarter en broedvogels.

Aanvullend op het onderzoek is Econsultancy gevraagd om het terrein ten oosten van de onderzoekslocatie ook te onderzoeken. De resultaten hiervan zijn beschreven in het vervoltraject op pagina 5.

Locatiegegevens

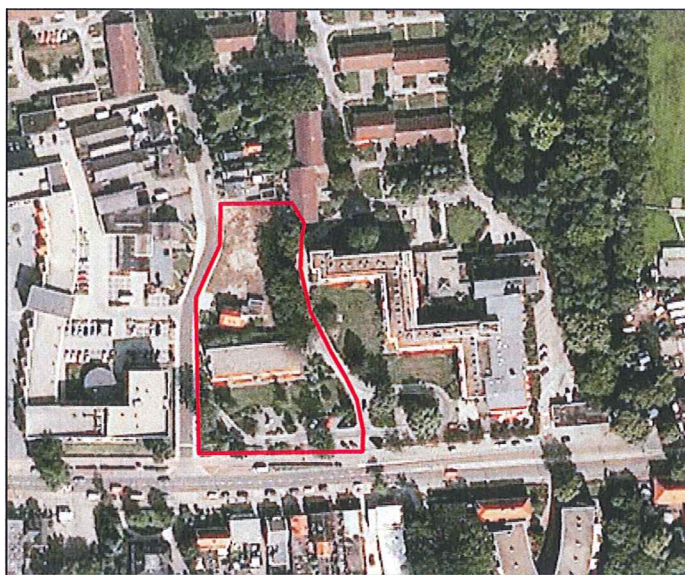
De onderzoekslocatie ($\pm 7.000 \text{ m}^2$) ligt aan de Spoorbaanstraat, circa 0,5 km ten noordoosten van de kern van Glanerbrug, in de gemeente Enschede (zie figuur 2).

Figuur 1: zorggebouw op de onderzoekslocatie.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 34 F (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 263.670$, $Y = 470.895$. De onderzoekslocatie is gelegen in het kilometerhok 263/470.

De onderzoekslocatie is bebouwd met een zorggebouw (zie figuur 1). De aanvrager is voornemens een nieuw zorgcomplex op de onderzoekslocatie te realiseren. Hiertoe zal de huidige bebouwing worden gesloopt.

Figuur 2: onderzoekslocatie (rode lijn) bron: Google Earth

Voorgestelde onderzoeksmethodiek

Voor *vleermuizen* is voorgesteld om in de periode half mei tot half oktober in totaal vijf aanvullende veldbezoeken uit te voeren. De veldbezoeken zouden worden uitgevoerd in de avonduren en/of ochtenduren. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 5 maart 2010). De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijf, kraamverblijf en paarplaats voor de gewone dwergvleermuis.

Voor *steenmarter* is voorgesteld om een éénmalige inspectie uit te voeren, tijdens voor de steenmarter gunstige weersomstandigheden, waarbij de bebouwing grondig wordt onderzocht op verblijfsindicaties van een steenmarter.

Voor *broedvogels* is voorgesteld om in de periode eind april tot juli 5 veldbezoeken uit te voeren, die grotendeels kunnen worden gecombineerd met het onderzoek naar vleermuizen. Voor huismus is voorgesteld in begin mei ook een ochtendbezoek uit te voeren, waarbij uiterlijk tot vier uur na zonsopkomst de onderzoekslocatie wordt bezocht.

Uitvoering

Het eerste veldbezoek is uitgevoerd op 21 mei 2010. Het betrof een ochtendbezoek vanaf 04:00 uur tot aan het ochtendlicht. De temperatuur bedroeg 6°C , het was onbewolkt en windstil. Die ochtend zijn vleermuizen en broedvogels onderzocht.

Het tweede veldbezoek heeft plaatsgevonden op de avond van 16 juni 2010. Het te onderzoeken gebouw bleek te zijn gesloopt. Voor de te onderzoeken soortgroepen is het onderzoek derhalve gestaakt.

Op 27 juli 2010 is een aanvullend veldbezoek uitgevoerd, gericht op het bepalen van de geschiktheid van de bomen op de onderzoekslocatie voor broedvogels uit de

beschermingscategorie 1 t/m 5. Hierbij zijn de bomen in de omgeving van de te onderzoeken bebouwing onderzocht.

Onderzoeksresultaten

Tijdens het (eerste) veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen op de onderzoekslocatie waargenomen. Een drietal dieren vlogen langs en over het gebouw. Tegen de ochtendschemering zijn er op de onderzoekslocatie geen vleermuizen waargenomen, de eerder waargenomen dieren trokken naar verblijfplaatsen elders in de omgeving. In het gebouw zijn geen invliegende vleermuizen waargenomen.

Na het ochtendbezoek voor vleermuizen is direct gestart met het onderzoek naar (jaarrond beschermd) broedvogels. Op het hoofdgebouw ten oosten van de onderzoekslocatie zijn huismussen op de bebouwing waargenomen. Op de bebouwing op de onderzoekslocatie zijn geen huismussen waargenomen. De soort is, zeker tijdens het broedseizoen, in de directe omgeving van de nestplaats te vinden. Gelet op het ontbreken van waarnemingen van huismus en sporen van nestresten is te stellen dat deze soort geen gebruik maakt van de onderzoekslocatie.

Uit de geschiktheidsbeoordeling van de bomen op de onderzoekslocatie ten aanzien van broedvogels uit de beschermingscategorie 1 t/m 5 is gebleken dat er in de rij eiken aan de oostzijde van de onderzoekslocatie geen holen aanwezig zijn. Ook zijn er geen nesten of nestresten waargenomen van zwarte kraai of ekster. Op basis hiervan kan worden gesteld dat broedgevallen van hollenbroeders, roofvogels en uilen redelijkerwijs kunnen worden uitgesloten.

De bomen en coniferen op het zuidelijk deel van de onderzoekslocatie zijn onderzocht op aanwezigheid van nesten, holen en sporen van uilen (onder andere braakballen). Deze zijn niet aangetroffen. Op basis hiervan, en mede gelet op de ligging in een vrij druk gedeelte van de bebouwde kom, kunnen jaarrond beschermd soorten worden uitgesloten.

De eerder waargenomen soorten (EcoGroen Advies, mei 2007, rapport 07-063), zoals spreeuw, boomkruiper, boomklever, mezen, ekster en zwarte kraai hebben naar verwachting betrekking op het noordelijk gelegen bos, dat destijds onderdeel uitmaakte van het onderzoeksgebied.

Conclusie (oorspronkelijk) onderzoek

Tijdens de veldbezoeken zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen of van huismus op de onderzoekslocatie aangetroffen. Omdat het gebouw tijdens het tweede veldbezoek gesloopt bleek te zijn, is het (oorspronkelijke) onderzoek voortijdig gestaakt. Voor een volledige inventarisatie naar het voorkomen van vleermuizen in de bebouwing dient een locatie echter meerdere malen in de daarvoor geschikte periode bezocht te worden. De inspectie naar steenmarter is niet uitgevoerd, de verwachting van de soort in de bebouwing was echter niet hoog. In de bomen op de onderzoekslocatie zijn geen indicaties aangetroffen die er op duiden dat er broedvogels uit de beschermingscategorie 1 t/m 5 voor kunnen komen.

Aangezien middels het onderzoek niet is vastgesteld of er een vaste rust- of verblijfplaats van gewone dwergvleermuis op de onderzoekslocatie aanwezig is, adviseert Econsultancy in de nieuwe bebouwing maatregelen te treffen die het gebouw geschikt maken voor vleermuizen. Op deze wijze kan het verlies van potentiële verblijfplaatsen worden gecompenseerd. Ten aanzien van huismus en steenmarter zijn dergelijke maatregelen niet noodzakelijk, gelet op de beperkte geschiktheid van het gesloopte gebouw voor deze soorten.

Vervolgtraject

Econsultancy is op 12 augustus 2010 gevraagd om het terrein ten oosten van de onderzoekslocatie ook te onderzoeken op aanwezigheid van vleermuizen en broedvogels. De te onderzoeken locaties zijn aangegeven in figuur 3 als blauw en paars vlak. Gelet op het tijdstip van het jaar kon alleen de functie paarverblijf en baltsplaats van gewone dwergvleermuis worden uitgevoerd. De periode van de uitvoering van het onderzoek is uitgevoerd conform vleermuisprotocol, tussen 15 augustus en 1 oktober. De overige functies voor vleermuizen als kraamverblijf en zomerverblijf kunnen het volgende seizoen tussen 1 juni en 15 juli 2011 worden onderzocht. Ook voor broedvogels als huismus geldt dat onderzoek komend voorjaar kan plaatsvinden op de aangegeven locaties die voorheen geen onderdeel uitmaakte van de onderzoekslocatie.

Figuur 3: Blauwe en paarse vlak nog te onderzoeken terreindelen.

Onderzoekresultaten paarverblijf/baltsplaats nieuw te onderzoeken terreindelen

Op 31 augustus en 22 september 2010 zijn in de avonduren de veldbezoeken uitgevoerd naar de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen en baltsplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het onderzochte deel betreft het hoofdgebouw dat momenteel in gebruik is door ouderen (paarse vlak, figuur 3). De bebouwing binnen het blauwe vlak is gesloopt. Het te onderzoeken gebouw is geschikt voor vleermuizen wegens de aanwezigheid van open stootvoegen die voor vleermuizen toegang bieden tot de spouwruijnte. Ook is er op een aantal plaatsen ruimte onder dakranden. De weersomstandigheden tijdens het onderzoek waren gunstig. Tijdens het eerste veldbezoek zijn circa 5 tot 7 gewone dwergvleermuizen waargenomen die sociale geluiden produceerden. De dieren vlogen rond het gebouw. Het gaat om hierbij om een baltsplaats. Tijdens het tweede veldbezoek werden direct na het uitvliegmoment bij schemering enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen. Met name aan de westzijde van het gebouw werd een territoriaal mannetje van de gewone dwergvleermuis waargenomen die tijdens de vlucht regelmatig de gevel "aantikte". In totaal zijn aan de west- en zuidzijde 3 gewone dwergvleermuizen waargenomen. Aan

de hand van de waarnemingen kan worden aangenomen dat enkele dieren een paarverblijf in het gebouw hebben. De aanwezigheid van een winterverblijf is daarmee ook waarschijnlijk.

Eindconclusie en advies

De nog te slopen bebouwing is onderzocht op aanwezigheid van paarverblijfplaatsen en baltsplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Deze zijn wel aangetroffen. De overige functies voor vleermuizen als kraamverblijf kunnen het volgende seizoen tussen 1 juni en 15 juli 2011 worden onderzocht. Ook voor broedvogels als huismus geldt dat onderzoek volgend voorjaar kan plaatsvinden.

Op basis van de uitkomsten van het reeds uitgevoerde onderzoek kan worden gesteld dat vleermuizen van de bestaande bebouwing gebruik maken en dat de functionaliteit van het gebied voor vleermuizen behouden moet blijven. Omdat de initiatiefnemer voornemens is het gebouw in juli 2011 te slopen, wordt geadviseerd om zo spoedig mogelijk een aantal vleermuiskasten te plaatsen. Deze kasten dienen opgehangen te worden in de directe nabijheid van het plangebied aan bestaande bebouwing. De bebouwing waaraan de kasten komen te hangen dient (uiteraard) niet gesloopt te worden, of hinder te ondervinden van de werkzaamheden op de onderzoekslocatie. Bij voorkeur dienen er op iedere windrichting kasten te worden geplaatst, met een vrije invliegruimte. De nieuw te realiseren bebouwing dient geschikt te zijn voor vleermuizen.

Bij de sloop dient rekening gehouden te worden met de gevoelige periodes van vleermuizen. Voorafgaand aan de sloop dient het gebouw ongeschikt gemaakt te worden voor vleermuizen door het treffen van maatregelen. De volgende perioden kunnen momenteel als relatief veilige perioden worden aangemerkt voor het ongeschikt maken van de gebouwen, voorafgaand aan het uitvoeren van de sloop:

- ✓ half maart - april
- ✓ half juli - half augustus
- ✓ oktober - half november

De periode tussen half juli en half augustus is de periode tussen kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen en wordt sinds dit jaar door LNV als relatief veilig omschreven, of deze interpretatie volgend jaar ook geldt is niet geheel zeker. De periode is ook afhankelijk van de weersomstandigheden.

Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen en jaarrond beschermde vogelsoorten (o.a. huismus) worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn of vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan kunnen vooraf bij Dienst Regelingen ter goedkeuring worden voorgelegd.

Heeft u nog vragen of opmerkingen naar aanleiding van de rapportage of de uitkomst van het onderzoek, neem dan gerust contact met ons op.

Met vriendelijke groeten,

Econsultancy

Ing. L. Hunink-verwoerd
Projectleider

Kwaliteitscontroleur:
Ing. K. Wopereis

paraaf:

VESTIGING
Doetinchem
POST/BEZOEKADRES
Fabriekstraat 19c
PC/PLAATS
7005 AP Doetinchem
TELEFOON
(0314) 36 51 50
FAX
(0314) 36 51 77
E-MAIL
doetinchem@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl